

Gs. Nguyễn Mạnh Hùng – Phỏng vấn Nguyễn Văn Ngải. Phần 1

04/5/2022

Bài phỏng vấn dài nên được chia làm 2 phần.

Phỏng vấn Nguyễn Văn Ngải

Phần 1

Nguyễn Văn Ngải là đảng viên cao cấp Đại Việt Cách Mạng Đảng và cựu thượng nghị sĩ Việt Nam Cộng Hòa

Cuộc phỏng vấn được thực hiện tại Houston, Texas, ngày 13/12/1986

Người phỏng vấn: Nguyễn Mạnh Hùng, Giáo sư Chính trị học, Trường Đại học George Mason.

Tóm lược:

Nguyễn Văn Ngải gia nhập Đại Việt Quốc Dân Đảng để chống Pháp từ hồi còn là học sinh do truyền thống gia đình. Thân phụ anh, ông Nguyễn Chi Lai, là một trong những cán bộ Đại Việt đầu tiên và bị Pháp bắt năm 1939.

Tôi đến Houston tìm gặp và phỏng vấn anh ngay tại văn phòng làm việc của anh. Tôi quen biết Ngải từ trước năm 1975 khi anh là một lãnh tụ trẻ của Đại Việt Cách Mạng Đảng, một thượng nghị sĩ, rồi Tổng Trưởng bộ Xây dựng Nông thôn. Chúng tôi cũng có một số bạn chung, nên anh sốt sắng trả lời các câu hỏi của tôi. Trong khi nói say sưa, anh thêm vào nhiều chữ Pháp và Anh nên, sau mấy chục năm nghe lại, rất khó ghi được hoàn toàn chính xác. Nhưng bù lại, anh có giọng nói khỏe, rõ ràng, và khúc triết.

Ngài cho biết:

Anh gia nhập đảng Đại Việt năm 1950 vì thấy nó là một môi trường thích hợp cho một thanh niên trí thức như anh. Ngài đọc nhiều sách về Cộng Sản và không thích Cộng Sản, trong khi ấy thì lý thuyết Dân tộc Sinh tồn của đảng Đại Việt lại đối nghịch với chủ nghĩa Cộng Sản có tính cách quốc tế. Ngoài ra, cả cha và anh của Ngài đều là đảng viên Đại Việt; đó là một gia đình Đại Việt.

Lúc khởi thủy, đảng viên Đại Việt phần lớn gồm các thanh niên trí thức ở trường Luật và trường Thuốc Hà Nội. Chủ tịch đảng là Trương Tử Anh. Đảng có ba xứ ủy: bác sĩ Đặng Vũ Lạc là xứ trưởng miền Bắc, bác sĩ Bửu Hiệp là xứ trưởng miền Trung, bác sĩ Nguyễn Tôn Hoàn là xứ trưởng miền Nam –toàn bác sĩ. Việc phân cách địa phương này là một nguyên do dẫn đến phân hóa sau khi Trương Tử Anh mất, nhưng nó là cách tổ chức cần thiết để bảo mật, tránh sự đàn áp của Pháp.

Khi Trương Tử Anh mất, Ngài còn rất nhỏ nên không có nhận xét cá nhân về Đảng trưởng. Nhưng qua lời kể lại của những người đi trước, thì Trương Tử Anh là mẫu người suy tư, có tư tưởng, có viễn kiến, biết tổ chức, có khả năng dung hòa với người khác. Cái chết của ông là một thiệt thòi lớn cho đảng Đại Việt.

Xứ trưởng miền Bắc Đặng Vũ Lạc là một mạnh thường quân, một trí thức tư sản chống Cộng quyết liệt. Cả gia đình của ông phục vụ cho đảng Đại Việt, mấy người con cũng hy sinh tính mệnh trong cuộc tranh đấu với Việt Minh.

Năm 1945, vì móc nối với Nhật nên Nhật giúp cho Đại Việt lập ra trường Lục quân Yên Bái để huấn luyện sĩ quan.

Đại Việt khác với Quốc Dân Đảng vì Đại Việt hiểu rõ Cộng Sản và quyết không liên hiệp với Cộng Sản. Đại Việt khác với Cộng Sản vì Cộng Sản Việt Nam là công cụ của Cộng Sản Quốc Tế trong khi Đại Việt đứng trên quan điểm dân tộc tranh đấu chứ không trên căn bản giai cấp tranh đấu.

Giải pháp Bảo Đại gây phân hóa trong hàng ngũ Đại Việt. Nhóm Đại Việt quan lại mà đại diện là Nguyễn Hữu Trí, Phan Huy Quát, và Đặng Văn Sung, chủ trương tham gia chính quyền, hợp tác với Bảo Đại và Pháp để chống Cộng Sản. Nhóm thuộc dòng “chính thống” theo đường lối cách mạng mà đại diện là Nguyễn Tôn Hoàn thì chống giải pháp Bảo Đại vì ông nhân nhượng người Pháp nhiều quá.

Phe Quốc Gia đánh mất cơ hội năm 1945 vì thiếu tin tức, không có đồng minh giúp đỡ, không có lãnh đạo liên tục, và bản tính dễ dãi, tình cảm, cả nể, do dự, không gian ngoan, xảo quyệt, dứt khoát, tàn bạo.

Đại Việt chống Ngô Đình Diệm ngay từ năm 1954 vì ông chủ trương độc tài, độc tôn, không chịu kết hợp với các đảng phái khác.

Đại Việt đóng một vai trò “chủ chốt” trong cuộc đảo chính Ngô Đình Diệm, trong cuộc chinh lý của Nguyễn Khánh, và chống Khánh sau này.

Sau chính lý Nguyễn Khánh, và Nguyễn Tôn Hoàn về nước trong kế hoạch làm Thủ tướng, thì Đại Việt bắt đầu bị phân hóa vì kỳ thị Bắc-Nam.

Bất đồng trong chính sách đối với Nguyễn Khánh khiến Nguyễn Văn Ngải hợp tác với Hà Thúc Ký lập ra Đại Việt Cách Mạng Đảng để quyết liệt chống Khánh. Sau đó, Nguyễn Ngọc Huy lập ra Tân Đại Việt.

Giữa Nguyễn Văn Ngải và Hà Thúc Ký có bốn bất đồng chính: hoạt động công khai hay bí mật (Ngải chủ trương công khai); thái độ đối với Phật giáo Ấn Quang (Ngải chống); thái độ đối với bọn tướng lĩnh cầm quyền (Ngải sẵn sàng thỏa hiệp); sinh hoạt dân chủ và vai trò của giới trẻ trong Đảng (Ngải ủng hộ). Do đó, năm 1968, Ngải tách ra thành lập Lực lượng Dân chủ Việt Nam. Lúc ấy có ba tổ chức chính trị gốc Đại Việt: Lực lượng Dân chủ Việt Nam của Nguyễn Văn Ngải, Đại Việt Cách Mạng của Hà Thúc Ký, và Tân Đại Việt của Nguyễn Ngọc Huy.

Toàn văn:

Nguyễn Văn Ngải –VP-NMH-A034

Giáo sư Nguyễn Mạnh Hùng (NMH): Bây giờ tôi lâu lắm mới gặp ông, mà tôi biết ông là trẻ nhưng mà ông đầu tiên nhiều chuyện. Thăng Canh nó nói chuyện tôi là ông dẫn nó vào đảng. Bây giờ tôi biết ông cũng dẫn Thăng Sách vào đảng. Tức là ông dẫn toàn thằng đầu sừng mặt sỏ vào đảng thôi. Và tôi cũng thấy thắc mắc là cái giai đoạn mà giai đoạn đó, là nhiều đứa tụi mình còn đi học, mà ông Diệm thời đó là ông có rất nhiều chính – tính cách chính thống. Thế mà ông lại đi hoạt động chống ông Diệm, như vậy ông phải có một cái lý do gì ghê gớm lắm, ông mới vào ông chống ông Diệm. Vậy thì ông có thể cho tôi biết, là ông gia nhập đảng Đại Việt trong cái hoàn cảnh nào, năm nào và lý do gì mà ông vào Đại Việt?

Ông Nguyễn Văn Ngải (NVN): Như ông biết đấy, tôi là dân Bắc, “moa” sinh tại Hưng Yên, năm nay là như vậy là 53 tuổi. Mình gia nhập đảng Đại Việt từ lúc còn là học sinh tại Hà Nội. Mình gia nhập Đảng Đại Việt, nó cũng có

do nhiều cái động cơ: cái động cơ số 1 là mình muốn đóng góp vào cái công cuộc chung; cái động cơ thứ 2 là có lẽ là vì cái ảnh hưởng gia đình, ông cụ tôi là một trong những người mà sáng lập – à không phải là sáng lập nhưng một trong những người đi tiên phong trong cái, trong cái tổ chức đảng Đại Việt. Ông cụ mình thì bị Pháp bắt từ năm 39.

NMH: Ông cho biết quý danh ông cụ?

NVN: Ông cụ tôi là Nguyễn Chi Lai, Chi Lai. Ông cụ bị bắt – hoạt động chống Pháp bị bắt giam trong nhiều năm trời. Rồi thì về sau này thì ông cụ cũng bị Cộng Sản giam giữ lúc trao đổi Hiệp định Paris – à Hiệp định Genève, thả tù nhân chính trị, thì ông cụ mới được thả. Thế thì mình bị ảnh hưởng cái khung cảnh của gia đình, thật sự nó như vậy. Và lúc còn trẻ đó, mình tự hào rằng là một trong những người hiểu Cộng Sản nhiều nhất ở Việt Nam về phương diện lý thuyết, tôi đọc rất nhiều về Cộng Sản, tôi đọc đọc nhiều lắm anh ạ. Thành ra mình thấy, mình đã phát hiện được cái cái cái sự sai lầm thật sự của cái chủ nghĩa Cộng Sản. Nhưng mà nói ra đó thì nhiều người lúc đó thì họ cũng còn hơi hốt hểm. Nhưng mà mình mình bác bỏ hẳn, đứng dứt khoát trên quan điểm là bác bỏ cái chủ nghĩa Cộng Sản đấy. Và căn cứ vào những thực tế việc làm của những người Cộng Sản, mình cũng bác bỏ luôn cả cái – do cái kinh nghiệm thực tại sống ở trong xã hội Cộng Sản, mình bác bỏ. Thành ra mình thấy rằng cái môi trường Đại Việt đó, là một cái môi trường nó thích nghi cho người thanh niên trí thức. Lúc đó là mình còn trẻ nhưng mà mình đã nhập cuộc. Moa nhập cuộc, thành ra vì vậy những cái vụ mà tổ chức biểu tình chống Pháp ở ngay tại Hà Nội đó là moa cũng đã xía rồi này.

NMH: Tức là giai đoạn nào?

NVN: Tức là từ năm 1950. Thế thì để toa có một cái ý niệm rõ về đảng Đại Việt đó, thì như thế này. Đảng Đại Việt là được thành lập năm 1939, thì cái người mà đứng ra thành lập là anh Trương Tử Anh quê tận Phú Yên. Anh Trương Tử Anh hồi đó học tại Hà Nội. Thì cũng như nhiều cái người thanh niên mà trong thuộc thế hệ đó, họ có những dẫn vật, có những khắc khoải về tình trạng của đất nước, thì cái số thanh niên trí thức đó họp với nhau lại thành lập cái đảng Đại Việt. Thành ra cái cái lúc đầu đó, là đảng Đại Việt nó gồm có những thanh niên trí thức ở trường Luật, trường Y Khoa ở tại Hà Nội, nhóm họp nhau lại. Thế thì nó có một cái cái tổ chức của nó như thế này. Cái người phát ngôn đầu tiên – phát ngôn viên đầu tiên – Chủ tịch đảng là anh Trương Tử Anh, rồi dưới đó nó có ba cái xứ ủy: Xứ ủy miền Bắc, Xứ ủy miền Trung và Xứ ủy miền Nam. Cái Xứ ủy miền Bắc là do bác sĩ Đặng Vũ Lạc làm xứ ủy, Xứ trưởng. Xứ ủy miền Trung là anh bác sĩ Bửu Hiệp làm Xứ trưởng. Xứ ủy miền Nam là anh bác sĩ Nguyễn Tôn Hoàn. Nó có cái cái tổ chức là ba bộ phận, ba khu vực do cái hoàn cảnh địa dư đó, nó có

ba miền. Thì để trong cái, trong cái tổ chức của mỗi một cái xứ ủy như vậy đó, nó cái bộ phận về tổ chức, bộ phận về tuyên huấn, bộ phận về kinh tài, bộ phận điệp báo, bộ phận quân ủy.

Thế thì cái năm một ngàn... khi mà, khi mà Cộng Sản cướp chính quyền đó, do những cái vấn đề nó gian ngoan hơn, nó xảo quyệt hơn và nó có được cái sự hậu thuẫn của cái Cộng Sản Quốc Tế là thằng Nga đó, thành ra nó có được những cái tin tức trước những người Quốc Gia. Thành ra ông thấy rằng năm 1945 đó, lúc đó nó nó chủ động trong cái vấn đề cướp quyền tại Việt Nam. Thế thì đứng trước một cái nguy cơ như vậy đó, là cái Đại Việt và Việt Nam Quốc Dân Đảng sáp nhập làm một, lấy chung – danh xưng chung là Quốc Dân Đảng và anh Trương Tử Anh là chủ tịch, Vũ Hồng Khanh là quân ủy trung ương. Thế thì nhưng mà cái đảng Đại Việt đó thì nó biết rõ cái bản chất vì nó phần lớn thành phần là thành phần trí thức như tôi nói với ông đó, nó biết rõ cái bản chất của Cộng Sản, của cái nhóm Hồ Chí Minh, rồi Phạm Văn Đồng, v.v. Thành ra trong cái kỳ mà, để mà đối kháng với với cái cái áp lực của người Pháp và để giải tỏa những cái sự dồn đài, những sự hiểu lầm, hay áp lực của dân chúng nói chung đó, thì thằng Cộng Sản vì cái nhu cầu chiến thuật, tụi nó tổ chức một cái Chính phủ Liên hiệp. Thì cái lúc đó là Đại Việt không có tham dự. Có một số anh em trong hàng ngũ Việt Nam Quốc Dân Đảng có tham dự. Nhưng mà cái đó như ông biết, nó là cái thành lập một cái Chính phủ Liên hiệp, nó nằm trong cái cái kỹ thuật củng cố quyền lực và để áp đảo những phe phái đối lập của Cộng Sản. Bởi vì cái đó nó được áp dụng từ thời kỳ nếu tôi đọc lịch sử của đảng Cộng Sản Nga đó, tôi thấy khi mà thằng Nga mà cái xứ đang ở Boshevik gặp khó khăn với cái bọn mà, với một số những cái bọn mà ngoại bang đó. Thì thằng Lenin nó chủ trương thỏa hiệp với bọn Menshevik toa thấy không, thế rồi để mà đương đầu. Thế thì với lại cái áp lực bên ngoài, thế thì bây giờ cái cái nhóm đó nó gọi là Nhóm Bạch Nga đấy.

Thế thì bây giờ, cái thằng Cộng Sản Việt Nam đó, nó cũng áp dụng y theo cái khuôn đó. Khi mà để đối kháng thằng Pháp, nó tìm cách nó nó nó thỏa hiệp với một số người Quốc Gia và nó nhân danh, nó khai thác cái tình tự dân tộc để mà nó đối kháng lại cái phía, khai thác cái tinh thần quốc gia đó – móa gọi là cái tình tự dân tộc để đối kháng với cái phía mà người Pháp. Thế thì nhưng mà mặt chống Pháp, nhưng mà cái đó là nó chỉ có tính cách hết sức là bề ngoài của giai đoạn, nhưng trong chủ yếu trong lúc đó là nó thọt các anh em Quốc Gia. Rất nhiều người trong hàng ngũ Quốc Gia bị giết cái năm đó, Trương Tử Anh là một trong những người bị giết. Nhưng mà Trương Tử Anh trước khi mà chết đó, thì anh ta có làm cái việc thế này, là giúp khi ông Bảo Đại ra bên, ra Hà Nội gặp khó khăn. Thì thấy hơi gió là bị nguy rồi, thành ra anh Trương Tử Anh mới cho người đưa giúp ông Bảo Đại đi qua bên Trùng Khánh đấy.

Thế thì về sau này đó, moa mở cái ngoặc về về sau này đây, khi mà Bảo Đại – Pháp dùng cái lá bài Bảo Đại thì một số ông Tây nhớ lại tình nghĩa cũ, có một số những người trong hàng ngũ Đại Việt được mời tham dự trong cái chính phủ hoặc tại địa phương, hoặc là chính phủ tại cấp Trung ương. Thế thì khi mà cái lá bài Bảo Đại ra đời đó, thì nó trong hàng ngũ Đại Việt lúc đó có một hiện tượng phân hóa, là nên hay không nên hợp tác với Bảo Đại. Bởi vì nhiều người cho rằng hợp tác với Bảo Đại tức là hợp tác với Pháp. Mà như vậy cái chính nghĩa của những người Quốc Gia mất đi. Thế thì có một số người khác cho rằng là dù sao đi chăng nữa thì cũng phải dựa vào Bảo Đại, rồi từ đó mình lấy những phương tiện – do cái tư thế đó, lấy phương tiện để mà áp lực trở lại, để mà đánh thẳng Cộng Sản, nói như vậy. Thế thì cái lúc đó nó mới chia ra có một số người mới muốn hợp tác đó, đại diện cho nhóm lớp người đó là nhóm anh Phan Huy Quát, là Nguyễn Hữu Trí. Thì những anh em mà Đại Việt họ cho rằng thuộc cái dòng chính thống đó, mà moa trong đó, cho rằng là con đường cách mạng thì là con đường nó có – dĩ nhiên là nó có gai góc. Mà cái con đường mà kia là con đường dễ dãi, anh em không chấp nhận. Thành ra vì vậy anh em trong hàng ngũ chính thống mới định danh, characteriser mấy ông kia coi nghĩa là cái thành phần Đại Việt quan lại. Tức là đi tìm một con đường dễ dãi, anh em vẫn là con người chống Cộng nhưng mà thỏa hiệp với Pháp, thỏa hiệp với Bảo Đại, là cái điều mà anh em không chấp nhận. Thế thì lúc đó, ở Bắc Việt là nhóm ông Nguyễn Hữu Trí đó.

Thế thì còn cái anh Bửu Hiệp là Xứ ủy miền Nam – à Xứ ủy miền Trung đó, thì thế này. Anh ta cũng là cái người như típ Nhượng Tống, làm bác sĩ nhưng mà vì hoạt động, vì thanh niên là cái bản chất trí thức mà dẫn thân đó. Thành ra vì vậy nhưng mà cũng thiếu kinh nghiệm về phương diện điệp báo, với về nhiều cái phương diện và nhiều phương diện khác. Thành ra chỉ có lấy cái lòng thành của mình, về sau anh đã bị Cộng Sản trong một cái đêm nó yêu cầu tối, à nó gõ cửa mời đi chữa bệnh cho người nhà nó thì phải, nó giết anh ấy. Thế thì khi mà nó giết anh đó, rồi đó thì anh Hà Thúc Ký là người phụ tá lúc đó mới lên, Hà Thúc Ký lúc đầu chưa được là trong hàng ngũ đâu.

NMH: Tức là giai đoạn nào, khoảng năm?

NVN: Tức là năm 1951, 1952. Thế thì ở miền Nam đó thì anh Hoàn, lúc đó anh em họp nhau lại, thì thôi cứ bảo rằng vẫn tiếp tục con đường chính của mình, thì cái người – anh Hoàn lúc đó đứng lên trên địa vị, vai trò của người phát ngôn viên, nhưng mà xuất phát thì là cái cái xứ ủy miền Nam, cái người mà đứng ra làm Xứ ủy lúc đó là anh Phan Thông Thảo – kỹ sư Phan Thông Thảo, có cái trường trung học là trường Chi Lăng ở ngã sáu Sài Gòn – Chợ Lớn, Sài Gòn – Chợ Lớn, cái trường trung học Chi Lăng đó. Thế thì...

NMH: Phan Thông Thảo lúc bấy giờ là gì, có là Xứ ủy – lúc đó là anh Hoàn mà?

NVN: Anh Hoàn xong rồi đó, thế anh Hoàn đứng lên trong cái vai trò phát ngôn viên. Bởi vì sau khi mà có cái sự khác biệt giữa cái quan điểm mà một số những anh em gọi quan lại đấy, tức là đại diện cho nhóm quan lại là anh...

NMH: Mình có thể là, mình có thể coi như là hai phe lúc bấy giờ, tạm gọi là hai phe đi. Một bên đi con đường là đi làm hành chánh – làm quan thì đại diện bởi Phan Huy Quát?

NVN: Phan Huy Quát, Nguyễn Hữu Trí.

NMH : Có thể, có thể nói rằng Đặng Vũ Lạc nữa không?

NVN: Không, Đặng Vũ Lạc không, Đặng Vũ Lạc không.

NMH: Mà tôi nghe nói chính Đặng Vũ Lạc đưa những người đó?

NVN: Không, không có.

NMH: Thế thì lúc bấy giờ Đặng Vũ Lạc đóng vai trò gì?

NVN: Đặng Vũ Lạc là Xứ ủy miền Bắc, ông ta, ông ta là cái người mệnh thường quân.

NMH: Nhưng vai trò của ông, cái gọi là chính sách của ông trong giai đoạn đó là gì?

NVN: Ông đó vẫn đi theo, ông đó là duy trì một cái quan hệ tốt với anh em, nhưng mà đứng gọi là công khai hóa, rồi là đi vào con đường quyết liệt thì cũng không đi, nhưng mà đi vào cái con đường vuốt ve gọi là quan lại cũng không đi. Các quan lại tức là nhóm của anh Phan Huy Quát, Đặng Văn Sung, rồi Bùi Diễm, ê kíp đó đấy.

NMH: Thế còn phe mà nhất định chủ trương cách mạng đó, thì bây giờ có thể nói là đại diện lúc bấy giờ là Nguyễn Tôn Hoàn không?

NVN: Đại diện lúc đó là Nguyễn Tôn Hoàn đấy, Nguyễn Tôn Hoàn.

NMH: Thế rồi lúc đó Phan Thông Thảo được đôn lên làm Xứ ủy miền Nam?

NVN: Xứ ủy miền Nam, mà Hà Thúc Ký là Xứ ủy miền Trung, mà cái anh bác sĩ Nguyễn Văn Luyện, Nguyễn Văn Luyện làm Xứ ủy miền Bắc, toàn dân bác sĩ cả đấy, toa thấy toàn thấy thanh niên trí thức mà. Thế thì cái cái anh

Nguyễn Văn Luyện tức là có người con gái mà lấy ... đẻ ra, lấy chồng, thằng chồng là Mai Văn Đại, không biết toa có biết Mai Văn Đại không.

NMH: Moa biết Mai Văn Đại.

NVN : Mai Văn Đại lúc đó nó làm Thứ ủy Thông tin đó. Thế rồi khi mà cái tình trạng đó nó cứ tiếp tục, đến cái khi mà đất nước chia đôi đó, thì nhóm anh em miền Bắc là không, không chấp nhận cái giải pháp đất nước chia đôi đó. Thành ra một số đứng vào phía đối kháng quyết liệt gặp khó khăn với người Pháp. Moa ở trong hàng ngũ đó, moa bị Pháp giam một thời gian, sau đó thì là mình ra mình móc nối đưa cái thành phần mà nghĩa quân Bắc Việt, đưa họ vào miền Nam rồi thì là lập chiến khu đấy, rồi cái cái thời kỳ đó.

NMH: Chiến khu ở đâu, ở Ba Lòng có phải không, hay là chỗ nào?

NVN: Nhiều chỗ khác nữa, nhưng Ba Lòng là một trường hợp. Bây giờ có cái trường hợp moa ở lại, sau khi mà Cộng Sản về nó chiếm, moa ở lại, moa cầm đầu một hệ thống điệp báo ngoài đó. Thế thì...

NMH: Có liên hệ gì với Đặng Văn Đề, Đặng Văn Sung?

NVN: Không, không. Moa làm cái, bởi vì cái nhóm đó thì là anh em cho rằng là thành phần quan lại đấy. Thế moa ở lại, moa điều khiển một hệ thống, mà rồi thì đi xuống, moa đi xuống Sài Gòn – à đi xuống Hải Phòng hoài đó, đi mà làm giấy giả không à, làm toàn giấy giả không. Bây giờ thì...

NMH: Cái ở lại là do quyết định của Đảng, hay là quyết định cá nhân?

NVN: Của Đảng. Thế thì về sau thì moa bị bắt, moa bị Cộng Sản bắt, xong trốn được. Trong lúc trước khi trốn đó, moa lấy được nhiều tài liệu của Cộng Sản lắm, những tài liệu nó cấm, tài liệu ruột đấy, của trung ương đảng đấy. Ví dụ như là thằng, hồi đó ông thấy thằng, moa có thằng bạn học, tên nó là thằng Bá, nó là người nhà của thằng Song Hào. Hồi đó nó gọi là Đại tá Song Hào, Song Hào nhưng mà nó thuộc về trong cái bộ phận quân ủy của Cộng Đảng – đảng Cộng Sản, rồi thì người nhà của thằng Văn Tiến Dũng. Thành ra vì vậy thì moa có những đảng, moa moa lấy tất cả những tài liệu không phải những tài liệu mà thông thường như là những cái tài liệu nó bán ra ngoài hiệu sách, không phải đâu. Nó có những cái tính cách mật đấy, quyết nghị Đảng đó, thằng kia nó về nó tìm hiểu nó coi, rồi mình mượn, rồi mình lấy luôn đấy. Hay là ngay những tài liệu mà có tính cách này mà những người đọc, mà về Cộng Sản cũng ít người đọc. Cái tài liệu đó là Tỉnh ủy bí mật, Tỉnh ủy bí mật. Nó có liên hệ đến vấn đề tổ chức, nặng về phương diện kỹ thuật, ông thấy không. Thế thì khi mà moa đi tù ở trên Hà

Nội xuống, hồi đó là đi, moa mà bận, mà để trong những cái cái thùng trứng đó toa, thùng trứng để sách ở trong, trứng bên ngoài thì đánh hơi rầm rầm, bởi vì tụi nó đựng vào đấy thì mình cứ kêu la hoảng lên, nói chung là làm phá hoại tài sản của nhân dân ấy, thì mình mang được được rất nhiều. Khi moa mang vào trong miền Nam, thì cái lúc mà moa bị bắt thì Ngô Đình Nhu lấy của moa, tịch thu của moa những tài liệu.

NMH: Thế ông bị bắt, thì ông bị Cộng Sản bắt?

NVN: Moa xuống, moa xuống, moa bị Cộng Sản bắt nhá.

NMH: Bắt hồi nào?

NVN: Vào năm 1954 – cuối năm 54. Thế rồi mãi đến vào khoảng tháng tháng tháng 4, tháng 3, tháng 4 năm 1955 đó, lúc đó tụi moa mới trốn được. Moa trốn những người này đi nhảy tàu ở Tề đi, và vẫn còn mang theo một số tài liệu đi, rồi mang trốn với...

NMH: Tức là trốn đấy, trốn ra Hải Phòng, rồi trốn vào Nam.

NVN: Xuống Hải Phòng đi vào Nam đó. Thế thì đi xuống Hải Phòng thì lúc đó thì lúc mới đầu thì Ngô Đình Diệm về đó, thì anh em có cái, có cái sự, có cái hoạt động, cũng có liên hệ về phương diện này, phương diện khác với cái phong trào gì nhỉ... moa quên mất tên, tự nhiên moa quên rồi, gì Hoà Bình của Ngô Đình Nhu đấy. Nhưng mà rồi thì lúc đó thật sự đó, là không có thoả hiệp với nhau được về một số cái căn bản về chính sách, thêm vào đó nữa là thoả hiệp với nhau về những phương vị cộng tác với nhau trong một cái chính phủ lúc đó, ông thấy không. Thành ra vào cái thế mà đối kháng với nhau, nhưng ngay lúc đó thì moa moa thấy rõ rằng cái cái cái qua những cái vấn đề qua ngả này, qua ngả khác, qua người nhà mình có, qua người anh em của mình cũng có. Bởi vì cái nguyên tắc của Đại Việt là nó có tổ chức riêng nhưng mà nó cũng có hệ thống chuyên môn đi xâm nhập các tổ chức khác đấy toa. Thì xem như là cái về nó một cái hình thức infiltration (xâm nhập) tổ chức khác, để xem những chủ trương, đường lối của họ ra làm sao. Thế thì thấy rõ rằng là cái tính cách độc tôn của gia đình nhà Ngô, thành ra anh em thấy rằng như vậy không được, không được. Bởi vì cái đó là về phương diện lý thuyết, nó tạo ra, nó nó chỉ đào sâu sự chia rẽ trong hàng ngũ dân tộc mà thôi, ông thấy không. Chính vì thế và trong lúc mà để đối kháng với thằng Cộng Sản đó, thì có một nhu cầu là kết hợp với thật sự giữa những người Quốc Gia với nhau, mà trong khi đó cái chủ trương độc tôn đó, nó làm cho, nó có cái hậu quả là làm chia rẽ, làm ly tán cái hàng ngũ Quốc Gia nói chung. Thành ra vì vậy mà anh em chống, chống.

NMH: Thế quyết định chống ngay từ năm 1954?

NVN: Chỉ chỉ anh em là quyết định, chỉ chỉ chống ngay từ năm 1954 đó.

NMH: Tức là có cố gắng thoả hiệp nhưng mà không thành công rồi mới chống?

NVN: Đúng.

NMH: Thế lúc bấy giờ thì ai có thể coi như là người lãnh đạo đảng Đại Việt lúc bấy giờ?

NVN: Lúc ấy ông Nguyễn Tôn Hoàn đó, Nguyễn Tôn Hoàn. Thế rồi thì vào trong miền Nam, moa khi moa vào miền Nam thì là moa có đi làm cái việc mà móc nối các cái nhóm mà Cao Đài, Hòa Hảo các nhóm khác. Thành ra vì vậy moa biết rõ nội tình của các nhóm mà làm việc. Biết rất rõ rằng ông nào có những, ông đó là ai, có những gì, ảnh hưởng ở những khu vực nào, moa biết rõ từng, từng điểm một. Thế rồi moa – tụi moa tìm cách để quất Diệm, thì cùng với một số anh em khác thì là chuẩn bị sắp đặt một cái hệ thống mà nằm dài ở đường, về sau người ta gọi là Ngô Đình Khôi đó. Lúc đó để mình kể cả những cái súng douze-sept (súng có cỡ đạn 12,7 mm), bazooka (súng chống xe tăng), đủ mọi thứ, định thịt ông Diệm.

NMH: Ám sát?

NVN: Thịt, thế thì moa bị, trong khi đó thì có một cái anh phuyt ra hay bị gài, chắc bị gài, bị gài. Thế thì bấy giờ thì bọn moa bị bắt. Moa là một trong những cái người mà bị bắt đầu tiên.

NMH: Năm nào, năm 55?

NVN: Cuối năm 55, đầu năm 56 là moa bị bắt. Moa bị bắt sáu năm.

NMH: Giam sáu năm liền?

NVN: Đưa ra tòa án quân sự vì cái tội phá rối an ninh quốc gia.

NMH: Thế ông móc nối thằng Canh, thằng Sách và năm nào. Thằng Canh móc nối sớm hơn?

NVN: Thế thì cái lúc mà, sau đó thì moa mới được, sau đó moa được ra, ra thì Nhu này gọi moa lên bảo rằng là: «tôi biết anh là cái thành phần...» moa bị bắt được ra là cũng là trong cái trường hợp đặc biệt lắm cơ, chứ không có chưa được ra đâu. Là cái lúc đó đấy, thằng Nhu nó đều, nó giam những thằng Cộng Sản chung với những thằng Quốc Gia, ông nghe không. Thế thì lúc đó có cái nhóm của trung ương của Mặt trận Giải phóng miền Nam, tức là cánh Lê Văn Huấn, hiệu trưởng Trường Petrus Ký, anh của Lê Văn Hoành đó. Hắn là ủy viên

trung ương của Mặt Trận Giải phóng miền Nam. Và một số những người khác nữa, ví dụ như cái nhóm kinh tài của Cộng Sản là nhóm nó gọi là nhóm tiểu phu Bucherons, cơ sở kinh tài ngay trước cửa Dinh Độc Lập. Rồi thì cái ông, nhóm ông Quyến Tổng giám đốc Tổng nha Dinh Điền, cả cái nhóm đó, đông lắm. Tụi nó, lúc đó Nhu bắt tụi nó học Thuyết Nhân Vị, nó không học. Giam nó ở hầm đá sáu tháng ở ngoài Côn Đảo.

Thế sau rồi mới đưa ra, lúc đó thì moa mới mãn hạn tù nhưng nó chưa cho về, nó đưa cho đi học tập ở cái Trung tâm Huấn chính Thủ Đức. Bắt moa học Nhân Vị, moa mới nhảy vào cãi: «các anh không có tài liệu, các anh không có khả năng thuyết phục tôi, vô ích.» Thế thì lúc đó, Nhu nó mới cho cái bọn kia về ở chung với mình và tổ chức cuộc đối thoại giữa phe Cộng Sản và phe Quốc Gia. Thì moa hồi đó hăng lắm, trẻ hăng lắm. Moa đứng ra moa kể như là đại diện cho phe Quốc Gia, bên phía kia là Lê Văn Huân – đại diện cho phe Mặt trận Giải phóng miền Nam – phe Cộng Sản, phe Cộng Sản. Tụi moa đối thoại với nhau về phương diện lý thuyết, về phương diện thực tế của Cộng Sản. Moa chứng minh rằng là Cộng Sản sai lầm bằng với tất cả những cái cái bằng cứ cụ thể đó thì tụi nó không, đui lý, làm sao nó có khả năng để mà qua mặt mình được. Thành ra sau đó, moa mới yêu cầu tụi nó làm cái tờ gọi là thành khẩn bộc lộ tất cả những cái lỗi lầm bị Cộng Sản gạt gẫm như thế nào, dụ dỗ như thế nào, nó cay lắm.

Vào một cái đêm năm 1961, bên ngoài Tết đốt pháo rầm rầm, mà trong đó là mình – trong tù buồn ghê là buồn. Thì anh em ở chung với nhau, thường thường là ở chung với phía Cộng Sản, thì cứ chia nhau ra, cứ năm năm như thế này thì có một số người canh gác, cứ thay phiên nhau để mà ngủ đó. Cái hôm đó, thì hồi đó moa là vì là với tư cách là đại diện cho phía Quốc Gia, tụi moa gạt tất cả những tài liệu của Nhân Vị của nhà Ngô, moa viết tài liệu moa khác, thành thế đương đầu với Cộng Sản. Thế thì cái lúc hôm tối hôm đó thì mình buồn, mà mình thấy cái anh chàng Quản đốc Trung tâm Huấn chính Thủ Đức, nó cũng tốt đối với mình, nó thấy mình như vậy đó, thôi nó để cho mình đi tự do. Moa ra cái câu lạc bộ tù, moa ngồi moa uống mấy chai bia. Mà vì vậy sau moa thoát chết trong... Tối hôm đó, thằng Cộng Sản nó dùng cái dĩa đánh mang tai, giết mười hai thằng Đại Việt. Giết mang tai này. Sau có lúc nó không cho ăn dĩa, không cho ăn chén sành đó, bởi ăn chén sành đập bể là đâm nhau, ông hiểu không.

Thế thì cái chuyện đó tùm lum tà la, mà bên ngoài thì nó im đi. Thế thì Ngô Đình Nhu nó mới sợ tùm lum tà la, mới cho người thả moa ra. Thả moa ra thì có nói moa gọi lên: «Tôi biết anh là người trẻ, có khả năng, bây giờ thì tôi muốn tạo cho anh cơ hội để làm việc. Thế thì anh làm cái conference de presse (họp báo) anh nói rõ rằng con đường mà tôi, xong mới nói Tổng thống và tôi vạch ra cho đất nước này là đúng. Anh không thấy, anh sẵn sàng hợp tác để thực hiện con đường à cái chủ trương, đường lối đó.» Moa mới nói rằng, ôi hồi đó moa khổ lắm

toa, hồi đó trong lúc mà moa bị bắt là moa lấy vợ rồi. Mà những thằng công an, những thằng này khác tới làm tiền, rồi thì là nhà không còn cái bát mà ăn. Bà xã moa phải đi bán trái cây chợ Bến Thành mà toa. Moa bảo rằng là: «Cảm ơn Ông Cố Vấn có nhã ý dành tôi cái cơ hội. Tuy nhiên sau sáu năm ở trong tù ra, vì vậy tình hình ở bên ngoài nó có nhiều thay đổi, thành ra có lẽ tôi cũng cần có một thời gian để làm cái adjustment, để thích nghi, để có thể bắt kịp (chữ moa dùng cái chữ bắt kịp) với cái nhịp tiến triển bên ngoài.» Nhu đập bàn cái rầm: như vậy không có tinh thần hợp tác. Thế là tối đến, đêm hôm sau nó lại cho người đến bịt mắt mang moa đi. Moa và mỗi một tuần đó, moa phải trình diện tại cơ quan tình báo ở chỗ họ làm.

Thế thì cái lúc đó moa ra bên ngoài là moa kêu mệt lắm. Moa cái gốc của moa là moa gốc luật, moa ra moa hành nghề luật sư, cũng không cho được phép hành nghề. Moa xin moa đi dạy học, moa học ngày xưa, moa tốt nghiệp cả cái Cao đẳng Sư phạm Đông Dương xưa đó. Moa học thế thì cũng không cho đi làm, thế thì moa mới...nhưng mà mình trong thời gian trong tù đó, mình cũng có tự học thì moa mới viết một số sách, moa xuất bản đấy, kiếm ăn. Thế rồi thì đi dạy học ở trung học đó – dạy tư đó vào những giờ, moa dạy cùng với Nghiêm Xuân Thiện. Vào những giờ mà bọn thanh tra nó chưa ngủ dậy, chưa đi đó. Bởi nó biết thì mình thuộc cái thành phần bất hảo. Hồi đó Nhu nó chỉ thị thằng Nguyễn Quang Trình là không cho moa dạy học, không cho dạy học tư. Không cho, đều, thằng mất dạy như vậy, mình – nó triệt hạ đến mức độ mình không có cơm mà ăn. Nhưng mà một mặt thì moa vẫn, lúc đó là moa đã liên lạc một số, một ký giả Mỹ, cụ thể là cái tờ Washington Post, tờ New York Times rồi, thế thì moa cũng, một mặt khác nữa thì là moa móc nối mấy anh em để mà lật lật Diệm.

Thế thì trong cái vấn đề móc nối đó, thì moa có cái bộ phận mà về quân đội, moa đi moa móc với những ví dụ như bạn bè học cũ, mà những thứ mà thằng thì coi về bộ phận nào, thiết giáp, thằng nào pháo binh, thành ra cái bọn lúc mà bắn vào dinh Độc Lập, mà pháo binh mà bắn trực xạ để hàng ngang mà bắn vào đó, là thằng thằng bạn học với mình đó. Nó cũng cay Diệm lắm, nó đánh, nó bắn dữ vậy đó, sư đoàn – Sư đoàn 5 – sư đoàn của Thiệu nhưng mà, nhưng mà cái thằng này cũng do mình móc nối đấy. Thế thì cái cái cái vấn đề mà sau khi, trong khi cái thời gian mà móc nối mà làm đảo chánh, thì sĩ quan mà ở miền Nam, trong cái Quân ủy miền Nam là Huỳnh Văn Tồn, nó dạy trường Đà Lạt thì nó đi móc nối, nó chạy ngược chạy xuôi, móc nối nhiều lắm. Thì chính lúc đó nó móc nối những thứ, ví dụ Dương Hiếu Nghĩa coi về Thiết giáp – bộ phận Thiết giáp, anh thì coi Thủy quân Lục chiến, này khác, người khác nữa thì góp với Dương Văn Minh để làm cuộc lật đổ Diệm đấy. Cái thành phần mà, thực sự cái thành phần cột trụ, chủ chốt mà quất Diệm hồi đó là Đại Việt, Đại Việt.

Nhưng mà vì vấn đề đặt ra thì là vì Đại Việt đó, là bị bị Diệm trừ thành ra không có sĩ cái quan cấp tướng, Phạm Xuân Chiểu cũng là sĩ quan cấp tướng nhưng mà cũng không còn hoạt động gì. Thế thì lúc đó mới mới ve vãn

phía Dương Văn Minh để mà đẩy Dương Văn Minh vì có nhiều facteurs (yếu tố). Nhưng mà thành phần mà, ví dụ bên trên họ cũng có móc nối này khác, nhưng thành phần trực diện để mà đập phá cái chế độ Diệm hồi đó là cái nhóm Đại Việt, thật sự nó là như vậy. Thế thì sau cái cuộc lật mà lật đổ Diệm như vậy đó thì một số cái sĩ quan Đại Việt được trao cho chức vụ quan trọng. Ví dụ như Huỳnh Văn Tồn nó làm Tỉnh trưởng Gia Định nhưng mà nó được chỉ huy luôn cả ba tiểu đoàn Thủy quân Lục chiến. Thắng Dương Hiếu Nghĩa thì sau làm Tỉnh trưởng Vĩnh Long thì nó coi, nó chỉ huy cái bộ phận Thiết giáp, nhiều bộ phận khác nữa. Nhưng mà moa nói chuyện cái vấn đề đó là sau cái cuộc đảo chánh rồi, thì một số sĩ quan Đại Việt giữ vai trò then chốt.

Thế rồi nó xảy ra cái trường hợp thắng Trần Đình Lan người của Pháp về móc nối với cánh Mai Hữu Xuân, thắng Xuân. Thế thì lúc đó Đại Việt chủ trương đi với Mỹ. Ngày xưa đó, năm 1945, 1944-1945 thì Đại Việt móc nối với Nhật thành ra vì vậy là Nhật nó giúp cho Đại Việt thành lập cái trường trường trường Đại học Yên Bái, trường quân sự đó. Thế thì về sau này thì là Đại Việt dứt khoát là trong cái vấn đề mà đương đầu với lại thắng Cộng Sản, phải tính chuyện sát phạt, lúc đó là anh em mới tính chuyện take side, take side (đi với) với bọn đấy. Thế thì cái lúc đó là có đi, có có đặt vấn đề với Mỹ.

NMH: Bây giờ ông tiếp tục, xin ông nói tiếp tục. Ban này, ông nói vấn đề là đến giai đoạn đó là Đại Việt đặt vấn đề với Mỹ và Mỹ, bởi vì Mỹ cũng biết Pháp cựa quậy định trở lại?

NVN: Bởi vì lúc đó ông nhớ rằng De Gaulle là ghét Mỹ lắm, toa thấy không. Và De Gaulle vẫn có cái chủ trương là trung lập hóa Đông Dương lúc đó. Thế thì giữa Mỹ, giữa giữa De Gaulle với, giữa De Gaulle, chính sách của De Gaulle với chính sách của Mỹ lúc đó nó không có thỏa hiệp với nhau về vấn đề Đông Dương đó. Đại Việt thì tính chuyện là nói rõ là xếp hàng thỏa hiệp với Mỹ. Thế thành ra thấy rằng người Pháp tìm cách móc nối để mà đặt cái ảnh hưởng trở lại đấy, về phương diện này, phương diện khác. Thì anh em mới tổ chức một cuộc chỉnh lý, chỉnh lý, chỉnh lý. Cái lúc đó là cái người mà đứng ra tổ chức chỉnh lý là Trần Thiện Khiêm, và Nguyễn Văn Thiệu. Nhưng mà thấy rằng cái thế của Dương Văn Minh sau cái kỳ mà lật đổ Diệm còn lớn. Thành ra vì vậy mới đẩy Nguyễn Khánh ra, toa nghe không.

NMH: Nhưng mà Khiêm, Thiệu, tức là có là Đại Việt?

NVN: Có chứ, có.

NMH: Họ là đảng viên Đại Việt?

NVN: Đại Việt.

NMH: Họ hành động, tư cách chính lý và đảng sau cuộc chính lý với tư cách Đại Việt?

NVN: Như thế thì khi mà làm chính lý như vậy đó, là để đưa Nguyễn Tôn Hoàn về làm Thủ tướng, Nguyễn Tôn Hoàn về làm Thủ tướng, lúc đó Nguyễn Tôn Hoàn ở Pháp. Pháp biết cái chuyện đó, Pháp o bế Nguyễn Tôn Hoàn lắm, mở phi trường danh dự cho ông Hoàn đi mà. Nhưng mà trước khi về anh Hoàn có bị cái tumeur (khối u) – phải mổ, thành ra vì vậy không còn có sự lanh lợi và cương quyết như trước nữa. Thì nó xảy ra cái trường hợp trong cái cuộc, trong cái cuộc mà bỏ phiếu của các anh nó gọi là cái Hội đồng Quân đội Cách mạng, thì số người mà bỏ phiếu cho ông Nguyễn Tôn Hoàn làm Thủ tướng là đa số. Nhưng mà Nguyễn Tôn Hoàn ngày xưa học ở đất Bắc, thành ra có những anh em trong hàng ngũ Đại Việt và miền Nam, nói rằng là anh Hoàn mà làm đó thì là anh bị ảnh hưởng mấy cha Bắc-cờ. Đó là một cái lần chia rẽ nữa trong hàng ngũ Đại Việt, thật sự nó như vậy. Cái lúc đầu mới về như vậy là thành lập Chính phủ thì moa có góp ở trong cái vấn đề mà vẽ hoạ đồ thành lập Chính phủ này khác. Mà cái chữ gọi là xây dựng nông thôn, là chữ hồi đó là là tụi tụi moa làm, đáng lý moa coi cái Bộ Xây dựng Nông thôn từ hồi đó?

NMH: Cuối cùng ông cũng coi?

NVN: À không, tôi nói chuyện ông nghe như vậy, tôi nói ông nghe như vậy. Thế thì lúc đó mới bảo rằng thôi thì cái anh Huỳnh Văn Tồn có liên hệ gia đình với bên phía Nguyễn Khánh ... Nguyễn Khánh. Bởi vì cái chuyện này nói ra thì toa biết vậy thôi. Nhưng mà trong cái nội bộ những anh em Đại Việt ở miền Nam, có một số người cho rằng là cái miền Bắc bị mất rồi, thành ra đất là đất miền Nam, thì ngay trong hàng ngũ Đảng cũng vậy, chủ động phải là những người miền Nam. Cái người mà có cái sự mà, có cái chủ trương mà kỳ thị mà đối với anh em Bắc nhiều nhất là cái anh đó tên là anh Lê Văn Hiệp — tự là Trần Văn Hương, không phải là ông Trần Văn Hương làm Thủ tướng này khác.

NMH: Hiệp, Hiệp gầy chứ gì?

NVN: Hiệp gầy, ồm, cái anh Lê Văn Hiệp. Còn những anh ví dụ như anh Tại... thế thì là là thứ đàn em của Thiệu. Cái anh Hiệp là người mà trong thời gian moa ở tù, anh ta trốn sang trên Lào, trên Cao Miên, trong đó có nhóm là ví dụ như Phạm Thái đi tập tễnh chân – chủ bút cái tờ tờ Tự Quyết đấy.

NMH: Tự Quyết?

NVN: Tự Quyết. Hồi đó có mấy tờ báo của Đại Việt là tờ Tự Quyết, tờ Duốc Việt, v.v. Thế thì cái anh sau khi lật đổ Diệm xong đó, lúc đó là lúc mà moa móc nối các cái cán bộ chính trị. Thì moa là cái người mà đầu tiên và duy

nhất muốn tạo một cái thế đứng cho hàng ngũ trẻ trong cái Đại Việt. Bởi vì toa thấy rằng là mấy ông lớp già đó, nhiều ông cũng có, cũng như tất cả những các tổ chức khác, có quan niệm là công thần cách mạng, ông nghe không.

NMH: Đúng rồi.

NVN: Thành ra thì vì vậy là mà nhiều khi thì là vẫn còn tôn trọng cái seniorité này khác, moa thì moa không, moa thấy rằng cái đó không, không nên đặt ra. Nhưng mà moa muốn cho anh em trẻ có cơ hội, thì moa móc nối rất nhiều, rất nhiều thành phần trẻ trong hàng ngũ đại học, trong hàng ngũ trẻ. Thì lúc đó anh Nguyễn Văn Canh, Phạm Nam Sách là thuộc cái thành phần mà moa móc nối vào. Có nhiều người khác nữa, có rất nhiều người khác nữa, moa lúc đó thì kể như moa chủ động trong cái vấn đề mà Đại Việt ở miền Bắc. Moa móc nối được, moa đưa những anh em trẻ vào, trong hàng ngũ quân đội, trong hàng ngũ quân đội, trong hàng ngũ chính trị, trong hàng ngũ dân sự, nghĩa là toa, moa moa đưa, moa đưa éléments (thành phần) trẻ vào, nhiều lắm.

NMH: Nhưng mà trong cái việc đưa cái éléments trẻ của cậu đó. Có một cái sự, một cái dự định, hoặc là dự định thật sự hay là sự vô ý đó, hay vô tình, một cách vô ý thức đó, là cậu muốn dùng một số người Bắc để balancer (quân bình) những cái ảnh hưởng miền Nam không?

NVN: Không, bởi vì cái tổ chức của tôi đó, là ông Canh trong cái tổ chức của ông Canh, đơn vị của ông Canh đó là có mấy ông miền Nam làm luật sư, thành ra vì vậy là mình mình mình không có bao giờ đặt cái vấn đề, về vấn đề không bao giờ đặt vấn đề Trung – Nam – Bắc cả. Thế thì tôi nói ông nghe rằng là, cái lúc đó nó xảy ra cái trường hợp là mấy anh ở trong cái trong Xứ bộ miền Nam cho rằng, là bây giờ nếu mà anh Hoàn làm Thủ tướng thì cái ảnh hưởng của Đại Việt, đặc biệt miền Bắc sẽ trội. Bởi vì thật sự mấy ông đó là dân Bắc Kỳ đó nó trội, nó có khả năng. Thế thì lúc đó mới để ông Hoàn làm Phó Thủ tướng đặc trách Bình Định, mà Huy làm đồng lý cho Hoàn, moa không có vào trong chính phủ, moa không vào trong chính phủ, nhất định không vào. Huy vào đó – à hồi đó Ký vào làm Nội vụ, thì...

NMH: Tại sao cậu không vào vì cậu quyết định không vào, hay là bởi vì...gọi là Bắc Kỳ?

NVN: Cái lúc đó, cái lúc đó thì là có sự mâu thuẫn đấy. Bởi hợp trong, hợp ở tại tòa Tỉnh trưởng Gia Định, thì cái anh Lê Văn Hiệp là người nói rõ ràng: đây là cái vấn đề, vấn đề chủ động, ngày xưa đó Đại Việt thì các anh ở đất Bắc chủ động được, nhưng bây giờ đây thì cái vai trò chủ động phải để cho những thằng Nam chúng tôi.

NMH: Tôi hỏi lý do là cái lý do Lê Văn Hiệp có một cái thái độ cứng rắn đó, thì có bắt nguồn từ việc mà anh Hiệp trong giai đoạn mà Đại Việt tìm cách thống nhất các cái hệ phái, à các các cái khuynh hướng ấy, thì ở miền Bắc đó có một nhóm người làm việc và anh Hiệp cũng được cử ra Bắc làm việc một thời gian ngắn thì Hiệp đi về. Sở dĩ Hiệp đi về là bởi vì một số, một anh ở trong Đại Việt quan lại ấy, lúc bấy giờ đương nắm chính quyền, là có nói – Hiệp có đề nghị cái gì thì nói là cái việc ấy, nếu không đồng ý thì các anh, tại vì anh Hiệp muốn muốn rằng là các anh ở trong chính quyền phải theo Đảng, chứ không phải Đảng đi theo người chính quyền. Thì anh kia lập luận là anh, nếu anh không đồng ý thì anh đi về miền Nam đi. Cái chuyện đó có thật không và cái sự liên hệ giữa chuyện đó với việc Hiệp về sau này có thái độ như vậy?

NVN: Tôi nói ông nghe thế này, sự thật ra mà những anh em ở trong miền Nam ra ngoài Bắc hoạt động là đều ở cái cái clinique (bệnh viện) Đặng Vũ Lạc gần hồ Halais, ông nghe không. Thành ra toa có một câu chuyện này vui lắm, là cái anh là anh Lê Bình Tăng – bút – nhà văn đó, viết ký hiệu – bút hiệu là Lê Xuyên, tác giả của cuốn Chú Tư Cầu.

NMH: Kênh cầu muối.

NVN: Thế thì cái anh đó là lấy cháu bà Đặng Thị Khiêm, tức là bà Cả Tề đó. Ngay ngày xưa mà ông Kiều mà anh của ông Thiệu ra đó thì quãng đó thì bà kia thì gia đình giàu có, cũng là thứ mệnh thường quân đấy toa, mệnh thường quân giúp đỡ một cách thật tình đó. Gia đình đó đóng góp nhiều lắm, mấy người con của ông Đặng Vũ Lạc hồi đó là sinh viên trường Luật, sinh viên trường Thuốc đều bị hi sinh cả, đều bị Cộng Sản giết cả, đều bị Cộng Sản sát hại cả. Thế thì là cái sự kiện mà một số những anh em ở ngoài Bắc, ở trong Nam ra ngoài Bắc là cái chuyện có thật, ông nghe không. Trong cái hàng ngày cuộc sống thì có cái sự đụng độ thế này thế khác, thì sự thật ra mình không phát hiện được cái, không phát hiện được, mình không thấy. Nhưng mà tôi thì tôi cho rằng thế này anh ạ – đây là cái cái mình mở dấu ngoặc, mình nói chuyện chung – là những cái người Quốc Gia nói chung, trong nội bộ mỗi đảng, hay giữa đảng này với đảng khác, hay giữa những thành phần nhân sĩ ở vùng này với vùng khác và thiếu một sự cảm thông với nhau, là có lẽ là do cái hoàn cảnh nó xô đẩy. Tại sao tôi nói như vậy là bởi vì ví dụ như là cái Đại Việt, đảng Đại Việt chẳng hạn, nó tổ chức trên căn bản ngăn cách, vì vấn đề bảo mật nó phải compartimenter đi anh, để nó nó ngăn cách, để cho người trong cái đơn vị này không biết người đơn vị kia. Thành ra vì vậy đó, là anh em không có cái cơ hội ngồi chung với nhau, tham gia những hình thức sinh hoạt dân chủ, tâm tình với nhau. Khi mà mình không có cái thời gian mà ngồi chung với nhau, tâm tình với nhau để giải tỏa những mặc cảm, để giải tỏa những hiểu lầm thì thì những cái sự hiểu lầm đó, nó sẽ tích lũy. Hoặc là do cái sự giải thích lệch lạc của chính mình hoặc là do những lời đồn đại từ bên ngoài vào

cũng có. Đó là cái một trong những nguyên do mà dẫn tới cái tình trạng phân hóa của những người Quốc Gia tại miền Nam, tại Việt Nam nói chung. Là bởi không có một cái cái khung cảnh thuận lợi để ngồi chung với nhau, để tâm tình với nhau, thành ra luôn luôn có sự nhận định nó lệch lạc về nhau.

Thế thì cái trường hợp của anh Hiệp đó, anh Hiệp là cái người mà chống, anh em nghĩa là có thể nói rằng là chống, chống có thể nói rằng là vẫn sinh hoạt với nhau đấy. Nhưng mà anh cho rằng là cái vai trò chủ động đó, tôi muốn nói là chủ động. Và anh muốn bây giờ tất cả những cái, hể cái anh em nhân sự khác là cũng phải nằm trong một cái sự thống thuộc nào đó, nằm trong thống thuộc nào đó. Nhưng mà mấy cái anh em Bắc Kỳ đó, đặc biệt Bắc Kỳ là típ mà nó brilliant (giỏi), ông nghe không. Brilliant và chịu chơi lắm, brilliant và chịu chơi đến mức lì lợm ở cái chỗ rằng là dám chấp nhận tất cả những cái sự hi sinh này khác. Thành ra vì vậy là nếu mà muốn muốn buộc họ chấp nhận một sự thống thuộc thì anh phải tỏ ra là anh anh brilliant mới được, anh cũng phải lì lợm mới được và anh phải nhập cuộc với một tinh thần trách nhiệm mới được. Còn trong lúc trong lúc đó thì bọn moa có ý nghĩ rất là rõ ràng, trong lúc mà cần phải đối đầu với Ngô Đình Diệm thì các anh chuẩn bị đi ra ngoại quốc, các anh chuẩn qua Pháp, anh chuẩn qua Lào, chuẩn qua Miên. Bây giờ về đây cũng là do cái hoàn cảnh móc nối này khác, bây giờ anh nghĩa là có một cái sự, như tôi nói với anh, là có cái mặc cảm về nhau, ông hiểu không. Thế thành ra chính vì vậy là anh Huy cái người mà chịu ảnh hưởng của anh Hiệp. Anh Hiệp ngày xưa đó là cung cấp gần như là học bổng cho anh Huy đi học. Thế thì lúc đó nó xảy ra cái sự chia rẽ trong cái hàng ngũ Đại Việt nhưng mà chưa có sâu sắc, chưa có sâu sắc.

Nhưng mà anh em với nhau đó, thì lúc mà bảo rằng bây giờ phải móc nối thẳng Khánh nó làm cái vụ mà Hiến chương Vũng Tàu tùm lum tà la, phải đập, phải thít Khánh, rõ ràng như vậy. Lúc đó là moa mà, moa là cái người móc nối có mấy anh Hải quân, thẳng đề đốc, Đề đốc Đặng Cao Thăng này này khác lúc đó coi Hải quân công xưởng này khác, tụi moa định với một số người khác, ở cái quán Khánh ở quảng số 5, Bạch Đằng mà, định bắt nó mà. À cái lúc đó cũng là lúc gay cấn. Thế rồi thì Khánh nó biết cái chuyện đó. Nó mới nó mới, lúc đó thì Hà Thúc Ký là gặp khó khăn rồi, ra khỏi nội các và cái lúc, đến cái lúc mà tụi nó, Khánh nó làm cái công bố cái Hiến chương Vũng Tàu đó thì Nguyễn Tôn Hoàn, Huy lúc đó mới lên tiếng chống Khánh. Thế thì cái lúc là có một cuộc họp rất là, rất là quyết liệt trong nội bộ hàng ngũ đảng Đại Việt. Bây giờ thì đó, Nguyễn Khánh nó đi vào cái vấn đề Hiến chương Vũng Tàu, nó làm thiết lập cái chế độ độc tài cái kiểu đó là phải quất nó. Thế thì bây giờ anh em với nhau đó, thì bây giờ mình kiểm lại, mình tính chuyện nên hay không nên quất, ông nghe không. Mà quất đó thì phải chuẩn bị phối trí lực lượng như thế nào. Thế thì Nguyễn Tôn Hoàn, với Nguyễn Ngọc Huy rất là do dự trong việc quất Khánh.

Thế thì sau đó, Nguyễn Khánh mới phát giác cái âm mưu đó. Bởi vì lúc đó là lúc mà bọn, cái chuyện này là chuyện ở Việt Nam thì chỉ có vài người biết, vài người biết. Là tụi Trần Thiện Khiêm, hồi đó tụi moa thuê một căn nhà Trương Minh Giảng, Trần Thiện Khiêm ra đó đã tính chuyện làm để thịt, đập Nguyễn Khánh đấy. Thế rồi thì bọn moa đã làm, moa với Trần Việt Sơn — Trần Việt Sơn chính tên là Trần Ngọc Lâm — anh ruột Trần Ngọc Ninh đấy, viết cái tờ báo Chính Luận, ký tên là Trần Triệu Việt, Trần Việt Sơn, thì tụi moa đã thức trắng đêm làm tất cả hiến chương, hiến ước, rồi là tất cả những lời kêu gọi này khác, các tuyên ngôn, rồi các tuyên cáo, rồi đủ các thứ mọi thứ, là để mà bắt Khánh đấy, giết Khánh đấy. Thế thì về sau bọn này bọn Mỹ biết, Mỹ mới can thiệp intervention với thằng Khiêm. Vì vậy sau này Khiêm mới đi làm Đại sứ tại Washington, D.C đó, toa nghe không.

Thế thì lúc đó thì Khánh buộc Hoàn với Huy là phải ra khỏi nước. Thế thì moa, chính moa, moa nói với Hoàn, moa nói: “Cái lúc này lúc anh phải bộc lộ cái tư thế cái valeur combattive của người chiến sĩ, không có anh em họ sẽ nói rằng cái lúc mà cần phải bộc lộ cái tư thế của một người tranh đấu, của người chiến sĩ, của một người lãnh đạo, các anh hãy tìm con đường nhẹ nhàng chuồn ra ngoại quốc thì đó là cái thái độ không đứng đắn, không được.” Thế thì các ông ấy, Hoàn với Huy lại ra đi. Thế thì lúc đó bọn moa mới bực, moa bảo thôi thì bây giờ cái Đại Việt Quốc Dân Đảng đó, nó vẫn tiếp tục truyền thống cách mạng của nó, ông nghe không. Thì lúc đó mới gọi là, vì vậy gọi tắt gọi là Đại Việt Cách Mạng đấy. Thì Ký và moa là hai người đứng ra ráp lại, để mà tổ chức lại, ông nghe không. Thành cái gọi là cái cái Đại Việt Cách Mạng. Đại Việt Quốc Dân Đảng nó tiếp tục cái truyền thống cách mạng của nó. Thì vì vậy anh em cứ gọi tắt là Đại Việt Cách Mạng. Thế thì là bọn này là...

NMH: Tức đó năm 1964 phải không?

NVN: 64, 65 đó, 64. Thế là lúc đó là định quất, định quất Khánh trở lại đó. Thế thì lúc đó Hoàn với Huy đi ra ngoại quốc, anh em thật sự là nản, nản. Sự thật ra đó toa, moa nói thật Huy đó, lúy không phải là mẫu người tổ chức, cũng không phải là cái anh, lúy có khả năng dịch thuật nhiều hơn là khả năng phân tích. Thế thì Hoàn với Huy ra đi, rồi thì cái lúc bên này thì Phật Giáo tranh đấu này khác để thành lập ra một cái cái cái Quốc hội Lập hiến đó, thì lúc đó là moa vào moa moa ra tranh cử ở tại Thừa Thiên. Về sau moa vào moa làm lãnh tụ, làm trưởng khối cái nhóm gọi là Khối Đại Chúng trong Quốc hội Lập hiến. Lúc đấy có ba nhóm, một nhóm Phục Hưng miền Nam của thằng Lý Quý Chung, một nhóm của Liên minh Dân chủ là của Lê Phước Sang. Mới đầu của moa là khối đa số, về sau rồi thì lúc đó là moa có có cái nhóm Nguyễn Cao à nhóm quân nhân, dân biểu gốc quân nhân và gốc thiểu số đi theo. Nhưng về sau thì thằng Nguyễn Cao Kỳ nó thấy rằng là với moa là khó

chơi. Thành ra nó mới ra chỉ thị cho Nguyễn Bảo Trị, hồi đó Nguyễn Bảo Trị nó làm Tổng trưởng Thông tin thì kết hợp với thằng Sang để mà thành, lo để mà làm cái khối đa số trong Quốc hội. Lúc đó thằng Lê Phước Sang coi cái khối gọi là Khối Liên Minh Dân Chủ, moa coi Khối Đại Chúng.

Thế thì cái lúc mà Quốc hội Lập hiến ra đời như vậy đó, thì lúc đó cậu Huy mới tò tò về. Cậu thấy rằng như vậy là không được thì cậu mới thành lập cái gọi là Tân Đại Việt. Bởi vì không còn chỗ đứng nữa rồi thì bây giờ cậu mới thành lập cái Tân Đại Việt. Nhưng thật sự là lúc đó là móc nối những anh em gốc miền Nam mà, để mà làm cái tổ chức đó Tân Đại Việt. Và trong cái kỳ bầu cử Tổng thống năm 1967 thì Tân Đại Việt ủng hộ Trương Đình Du, toa hiểu không. Moa lúc đó với tư cách là, hồi đó là Nguyễn Văn Lộc và Nguyễn Văn Ngân làm đại diện cho liên danh Thiệu – Kỳ. Moa đại...

NMH: Trương Đình Du có lẽ là năm 71 chứ?

NVN: Không, không có, năm 67 toa. Moa moa là người trong cuộc mà toa, moa là người trong cuộc. Thế thì moa làm Phó chủ tịch cái Ủy ban Vận động Trung ương bầu cử Tổng thống và Phó Tổng thống. Nhưng trong thực tế là moa sắp đặt hết tất cả mọi việc, từ các lịch trình cử tri, tiếp xúc với cử tri như thế này, lấy phương tiện như này khác là moa đứng ra moa sắp xếp hết cả. Thì cái lúc đó là moa là moa ghét thằng Thiệu, với thằng Kỳ lắm. Moa nhất định đòi giải tán Ủy ban Lãnh đạo Quốc gia vì nó thành Hành pháp Trung ương mà. Moa cứ gọi tội nó là bọn cai thầu của quân đội. Thành ra vì vậy mà thằng Loan là nó ghét moa lắm, nó ghét moa lắm, nó chửi hoài, nó chửi hoài, chửi hoài từ hồi đó. Thế thì ví dụ như là moa có cái vụ mà không biết toa có, hồi đó toa về chưa, toa về rồi thì phải?

NMH: Về rồi.

NVN: Nhưng mà toa có nhớ cái vụ mà ra ứng cử viên Tổng thống, ra tranh cử, ra ngoài Quảng Trị, rồi máy bay đưa xuống Đông Hà. Thành ra vì vậy là những cái chuyện đó là moa ở trong cuộc, ai làm như vậy là moa biết. Thành ra vì vậy cái lúc mà moa mới sang đây đó, là có một cái thằng mà rồi thì tội Mỹ sợ lắm, hồi đó moa bắt bí bọn Mỹ dữ lắm, thế thì ngay lúc đó thì thằng Mỹ nó đến đề nghị moa viết một cuốn sách tất cả những cái sự mà behind the scene maneuvers (vận động đằng sau) của người Mỹ ở tại Việt Nam, trên chính trường miền Nam mà mình biết như thế nào. Nó trả moa số tiền lớn lắm nhưng mà moa cũng nghĩ rằng mình còn làm được việc, thành ra cũng không phải vì tiền mà làm thế được. Chứ sự thực ra là lúc đó moa cũng có những cái...

NMH: Không, sao cậu không viết memoirs (hồi ký) đi, bây giờ phải tape (thu băng) đấy, không thì... quên đi.

NVN: Tôi nói ông nghe đó, cái chuyện đó là những chuyện mà nhiều người không biết.

NMH: Nhưng cậu phải viết, cậu phải tape vào, mỗi tối tape một tí chứ, rồi dần dần...

NVN: Những cái chuyện mà Mỹ dính líu vào vấn đề vận động hậu trường như thế nào và với những ai, Mỹ nói với moa những gì. Mà hồi đó là Thiệu Thiệu không, không có tụi moa, làm sao Thiệu làm Tổng thống được. Thế thì lúc lúc lúc vậy tức là cái nhóm Đại Việt đó, đến lúc đó thì nó chia làm hai: một là Tân Đại Việt của ê kip Nguyễn Ngọc Huy, Nguyễn Ngọc Huy et sa compagnie. Thế còn cái Đại Việt mà coi là chính thống thì lúc đó lại xảy ra cái trường hợp thế này.

NMH: Đại Việt Cách Mạng chứ, hay là chính thống?

NVN: Đại Việt Cách Mạng đấy thì có mấy câu hỏi được đặt ra. Cái thế Phật Giáo như vậy, cái thái độ đối với Phật Giáo miền Trung như thế nào, đó là câu hỏi số một được đặt ra, vấn đề chính sách đó. Vấn đề thứ hai là thái độ nên có như thế nào đối với bọn tướng lãnh cầm quyền. Cái vấn đề thứ ba – thái độ thứ ba, đối với Mỹ nên có một thái độ như thế nào. Thế thì lúc đó là có một sự khác biệt quan điểm giữa moa và Ký, ông nghe không. Thành ra vì vậy đó, cái Đại Việt cho tới ngày mất nước, nó chia ra ba cục.

NMH: Vâng, cái năm mà đầu tiên ông bảo ông tách ra đấy thì năm nào...68?

NVN: 1968, 1968

NMH: 68, tách ra, ông lập ra một cái đảng mới?

NVN: Moa gọi là cái Lực lượng Dân chủ Việt Nam đấy, moa gọi Dân chủ Việt Nam. Cái lúc đó thì thì có cô gì cô cô...

NMH: Nhưng mà sự khác biệt là mấy điểm, ông nói có ba điểm, khác biệt tất cả ba điểm à?

NVN: Không, thì tôi nói chuyện ông nghe, cái sự sự khác biệt...

NMH: Thứ nhất là trong...

NVN: Về tư, về quan điểm đó, về quan điểm.

NMH: Khác biệt như thế nào?

NVN: Giờ tôi xin nói, thêm nói nữa là cái lẽ lối làm việc, cái lẽ lối làm việc. Sự thật ra đó, Ký — Hà Thúc Ký thì lúy là mẫu người có thiện chí nhưng không có khả năng. Bởi vì là người ngoài người ta không biết thì vẫn còn có những huyền thoại. Nhưng mà sự thật ra đó nếu mà toa tiếp xúc nhiều thì toa sẽ thấy, nó giống như là, những cái hình ảnh của mấy ông đó giống như là của những Vũ Hồng Khanh, Hà Thúc Ký, hay Nguyễn Ngọc Hiệp giống như là những cái bình bình vôi đặc sít lại mà các, ngày xưa các cụ hay để dưới gốc đa, gốc đề đó toa, toa toa theo hiểu?

NMH: Tôi hiểu.

NVN: Chứ không có cái trước hết là về khả năng không có, về tư tưởng, về tư tưởng không có. Cái thứ hai đó, kỹ thuật làm việc không có, làm việc rất ư là thủ công nghiệp và vẫn có cái độc đoán và muốn ban ơn, phát huệ cho đàn em. Làm việc không có chấp nhận, lúy không chấp nhận một cái thứ sinh hoạt dân chủ, bởi vì lúy không có khả năng để tự mình thích ứng với sinh hoạt dân chủ. Thành ra cái vấn đề này nên hay không nên công khai hoá đảng Đại Việt, cái đó là cái chính đó, cái đó là cái chính. Thế là cái lúy cứ phải giữ Đại Việt cứ phải hoạt động mật, mật. Moa là moa cho rằng là mật hay không mật nó tùy theo cái khung cảnh chính trị, ông thấy không. Và trong khi mình định chơi cái trò chơi dân chủ đó, mà cứ mật hoài như vậy thì nó kỳ cục, ông đồng ý không. Thì moa thành ra đó đó là cái điểm nữa, điểm khác biệt, điểm khác biệt: nên hay không nên công khai hóa đảng Đại Việt. Thì đấy là những điểm moa gọi là khác biệt căn bản nhé. Thế thì cái sự khác biệt thứ nhất là về cái vấn đề sinh hoạt công khai, hay không công khai. Thì moa là chủ trương công khai hoá, moa báo chí, hồi đó tất cả những cái tài liệu nội bộ của đảng Đại Việt, moa là người soạn thảo và ấn hành, ông nghe không. Moa đặc trách về tư vấn mà. Thế thành ra moa cổ vũ cho những cái đó thì lúy bực mình về cái vụ đó, đó là vấn đề số một.

Vấn đề số hai đó, là đối với Phật Giáo miền Trung thì moa cũng gặp Thích Trí Quang, Thích Thiện Minh nhiều lần, moa không có, có nhiều điểm moa cũng không đồng ý với mấy ông đó, ông nghe không. Ông Ký đó, đây cũng là một vấn đề đó. Lúc đầu đó hình như lúy có, cũng có cái cái mặc cảm dân miền Trung với nhau thì ôm nhau, moa thấy rằng như vậy không được, moa không được. Bây giờ mình xét cái vấn đề trên cái việc làm, rồi là nó lợi hay không lợi cho cái những người Quốc Gia, một cái tổng quát cho cái Việt Nam Cộng Hoà, ông nghe không. Và cho chúng mình, cho chính mình đó thì moa thấy rằng là như vậy không được. Cũng có nhiều điểm lúy biện hộ, bao biện cho cái ê kíp Ấn Quang, moa không chấp nhận, đó là cái vấn đề thứ hai.

NMH: Thế thì ông, cái gì làm ông không chấp nhận Ấn Quang?

NVN: Qua, qua moa moa nói chuyện vậy là có nhìn có cái nhìn, cái cái thái độ mà ví dụ như là một số những việc làm có tính cách quá khích đấy, như thế này đó, như thế này, toa. Thì Thích Trí Quang, lúy cũng là cái mẫu người ambitieux (tham vọng) đã đành, nhưng mà arrogant (tự phụ.) Moa không chấp nhận cái thái độ arrogant của Thích Trí Quang. Nói chuyện toa nghe thế này, moa, Ký, ông hẹn moa với Ký nói chuyện. Khi mà moa đến moa gặp nói chuyện đó, ông bảo rằng: Này các ông, tối nay là có (mới đầu định để nói chuyện trong ba tiếng) tôi chỉ có thể tiếp ông trong 45 phút thôi, tôi bận lắm, bận hơn ông Nguyễn Khánh nhiều. Thì cái câu nói như vậy đó thì moa thấy cái điều đó không được, thì nó kỳ cục, có mặc cảm và arrogant, moa moa không chấp nhận cái thái độ. Trong khi đó thì Hà Thúc Ký bảo: không, toa phải chịu, anh phải chịu đựng mới được. Moa cho rằng không phải là vấn đề chịu đựng nữa, cái đó là moa nói thật toa, là moa moa không chấp nhận.

Cái vấn đề nữa là vấn đề thái độ đối với bọn tướng lãnh như thế nào. Thì moa phân tích tất cả những cái khối cử tri và phân tích rõ cái cái bàn tay của chính quyền. Chính quyền đó, nó có một cái cái cái khả năng nào đó ở trong một khung cảnh quốc gia chậm tiến như Việt Nam thì cái thế của nó gần như thế bao trùm. Thành ra moa bảo có lẽ mình phải tính một chuyện thỏa hiệp trong một giai đoạn nào đó và nếu mà mình có một cái ý hướng nào khác thì mình kín với nhau. Nhưng mà trong cái giai đoạn này bởi vì thực tế nó là như vậy, moa nói chuyện nhiều với bọn Mỹ. Tụi Mỹ là nó nó, cái người mà giao dịch chịu trách nhiệm với Mỹ là moa mà.

Thành ra vì vậy bọn tình báo, bọn Tòa đại sứ, rồi bọn bên này sang – bên Hoa Kỳ nó sang, thì nó cũng cố võ cho một sự hợp tác thật sự là như vậy với bọn tướng lãnh. Thế thì moa phân tách như vậy nhưng anh Ký không chịu nghe, Ký ra tranh cử Tổng thống. Moa cho rằng là không có cách gì ăn được ấy chứ, không có cách gì ăn được ấy chứ. Có những tay mà đặc trách về vấn đề tình báo chiến lược của Hoa Kỳ, nó sang nó nói chuyện, không những thăng station chief (trưởng phòng tình báo) nó nói đã đành, những thăng ở bên associate director (phó giám đốc) ấy toa, hay là nó sang, hay là có những thăng operative (thừa hành/hành động) mà nó đặc biệt lắm, nó sang nói chuyện thì nó nói moa rằng là ông Ký không có khả năng gì hết trơn, nó nói cho rõ ràng như vậy. Thành ra vì vậy như vậy đi vào cái con đường đối kháng bọn tướng lãnh trong cái giai đoạn đó.

Cái vấn đề đặt ra là thế này, mình phải có sự lạnh lùng và phân tách, thương hay ghét là một chuyện khác. Nhưng vấn đề đặt ra là mình có khả năng đối kháng một cách hữu hiệu không, ông nghe không. Bây giờ trong chính trị đó, moa rất là, moa rất là minh bạch, hoặc là mình có khả năng thuyết phục người ta, người ta hợp tác với mình. Hai là mình mua chuộc người ta, ông thấy không. Bằng cái nào đó mà không có đó nghĩa là đi tới thỏa hiệp mà không có thì phải diệt, ông thấy không, phải diệt. Thế thì cái vấn đề đặt ra rằng là diệt nó thì có hai cách chơi. Anh chơi nó bằng phương diện bạo động, võ trang – bạo động nghĩa là coup d'état (đảo chính).

Hai là anh diệt nó bằng hình thức chơi cái trò chơi dân chủ. Thì bây giờ đây mình hiểu cái mentalité (thái độ) bọn Mỹ lúc đó, ông nghe không.

Cái lúc đó là ví dụ bạn rất thân của của ông Johnson là thằng Komer. Thằng Komer nói moa những gì thì nó nói đến nói lại hết tất cả. Rồi thì về sau trước nó là thằng Porter đó, nó đặc trách Bình Định đó. Nó bảo rằng bây giờ đây, là cái chính sách Hoa Kỳ của tụi tôi là như thế này, các anh nghĩa là nếu mà tính chuyện mà các anh, mình xin nó hậu thuẫn về phương diện này, về phương diện khác thì nó nói rất là rõ ràng, bây giờ nếu mà các anh tiếp tay chúng tôi, tôi thi hành cái chính sách của tụi tôi đó, thì tụi tôi có thể những cái lấy cớ mà yểm trợ cho các anh về phương diện nào đó. Nhưng mà bây giờ các anh không tiếp tay cho chúng tôi trong vấn đề thi hành chính sách đó thì như vậy cũng bằng đối kháng tụi tôi đó thì không được. Moa moa nói toa nghe cái chuyện ở bên trong nó là như vậy.

Thế thì cái sự khác biệt giữa moa với Ký là về vấn đề nên hay không nên thỏa hiệp với bọn tướng lãnh cầm quyền. Thì thật sự toa, anh em moa nói thật, moa lúc đó là cũng nói chuyện nhiều với bọn Mỹ mà bọn Mỹ nó cũng cứ cố gắng nó persuader (thuyết phục) moa, toa nghe không. Mà sự thật ra thì mình thấy rõ ràng là bây giờ về vấn đề bạo động là coup d'etat mình không có thực lực, không đủ lực, thì bây giờ mình chơi cái trò chơi dân chủ để mình trỗi dậy, ông nghe không. Moa là moa chủ trương cái trò đó. Thế bây giờ rằng nếu mà mình đi rõ ràng đó là hướng đi chiến lược của mình, cái ligne strategique của mình. Thì nó lại phù hợp với cái chính sách của Mỹ đó thì mình một công đôi ba chuyện, vừa khai thác được bọn tướng lãnh cầm quyền, vừa khai thác được bọn Mỹ, và vừa có điều kiện để tìm cách trỗi dậy lần lần trong cái môi trường dân chủ, trong cái sinh hoạt dân chủ, đấy là cái chủ trương của moa.

Anh Ký không chấp nhận, anh Ký không chấp nhận. Bởi vì lúy không có khả năng để thích nghi trong cái sinh hoạt chính trị dân chủ, tôi nói với ông như vậy, và thực tế nó là như vậy, Sách anh biết. Thế thì nó đi đến một cái sự khác biệt về về quan điểm, thế thì moa thành lập một cái tổ chức là gọi là cái cái cái Lực lượng Dân chủ Việt Nam. Thành ra lúc đó bây giờ nó có ba cái cùng là gốc Đại Việt nhưng nó đẻ ra: một là cái Tân Đại Việt với cái tổ chức ngoại vi của nó là Phong trào Quốc gia Cấp tiến; một cái Đại Việt mà với cái tổ chức ngoại vi của nó là cái Lực lượng Quốc gia Dân chủ Việt Nam, ông nghe không; và một cái tổ chức Đại Việt miền Trung do anh Hà Thúc Ký. Thì lúc đó là lúy không có thể gì cả, thành ra vì vậy lúy chạy, cũng, cũng gọi là thỏa hiệp với với phía Thiên Chúa Giáo và lúy có một cái người phụ.

Giáo sư Nguyễn Mạnh Hùng (NMH): Bây giờ ông làm ơn nói tiếp về cái vụ mà ông Ký móc nối với Thiên Chúa Giáo qua Hoàng Xuân Tữu đấy?

Ông Nguyễn Văn Ngãi (NVN): Thì ông Hoàng Xuân Tữu đó thì như moa moa vừa nói với toa đó, lúy là anh em con chú con bác, mình là tiếng Việt gọi là anh em thúc bá với Hoàng Xuân Lãm, Tư lệnh Quân khu I, Vùng I Chiến thuật. Và chính lúy cũng là người về phía Thiên Chúa Giáo, khuynh hướng về tôn giáo theo Thiên Chúa Giáo. Thành ra lúy tìm cách đưa, đưa Hà Thúc Kỳ ráp lại với cái khối Thiên Chúa Giáo. Chính vì vậy, Hà Thúc Kỳ về sau này đứng trong cái, đứng trong cái tuyến mà, trong cái mặt trận mà mà, trong cái Phong trào Nhân dân chống Tham nhũng đấy, cùng với Đức cha Thanh đấy, thì là lúc đó là qua cái cái anh Tữu. Còn thì cái lúc mà ngày xưa mà moa với Ký còn thuận buồm xuôi gió, thì chính moa là cái người huấn luyện cho, tổ chức huấn luyện cho Hồ Văn Châm này, Nguyễn Văn Kim này, Nguyễn Lý Tưởng này, Lê Đình Cang, Lê Đình Cang ngoan mà nó giỏi, sau này nó dạy Đại học Văn khoa Huế. Nó là cái thằng điệp viên nằm vùng. Đấy thì nói tóm lại cái cái Đại Việt thì cho đến ngày mất nước thì nó như vậy đấy toa.

NMH: Ông có thể cho tôi, ông nói khá hấp dẫn thành ra nhiều khi tôi quên những cái chi tiết, mà tôi muốn trở về một số cái chi tiết, về cái việc, mà tôi có thể gọi là sự phát triển, cũng như phân hóa trong đảng Đại Việt. Thì ông có cho tôi biết là giai đoạn đầu đó, là ngay từ ban đầu đó, là Trương Tử Anh đã thành lập ra ba xứ ủy rồi, chứ không phải về sau khi Trương Tử Anh chết rồi mới có ba xứ ủy có phải không?

NVN: Đã thành lập ba xứ ủy.

NMH: Đã thành lập trước khi chết.

NVN: Bởi vì cái cái nhu cầu là do cái hoàn cảnh thực tế, là cái điều kiện địa dư đó. Thành ra để vấn đề tổ chức và liên lạc cho nó tiện, thành ra...

NMH: Thế rồi như vậy là có tổ chức đảng hoàng đấy?

NVN: Có tổ chức.

NMH: Thế khi mà đi xuống, cái giai đoạn thứ hai đó, là giai đoạn mà có thể nói là phân, phân hoá ra là vấn đề Giải pháp Bảo Đại. Là một bên là đi theo con đường hợp tác và bên là nhất định không hợp tác. Giai đoạn thứ ba, là ông nói đó, là giai đoạn vấn đề là cộng tác hay không cộng tác với Nguyễn Khánh, nó gây ra một cái cái trở ngại, kể ra tùy chuyện ra một số...

NVN: Vâng, không, cái cái cái chính, cái chính lúc đó trong cái vấn đề mà...

NMH: Địa phương?

NVN: Địa phương.

NMH: Vâng, địa phương đấy.

NVN: Địa phương, thật sự là địa phương.

NMH: Thế thì câu hỏi là giữa hai đoạn đó, có cái đoạn nào chuyển tiếp không. Bởi theo tôi biết Đào Nhật Tiến chẳng hạn, cho tôi biết là các anh em miền Nam đó, cái sự tách rời ra đã manh nha từ trước chứ không phải không. Từ lúc mà đã định qui tụ lại thành một mối ở ngoài Bắc, mà anh Hiệp được cử ra ngoài Bắc hợp tác đó. Thì sau đó, anh Nguyễn Tôn Hoàn có viết một cái lá thư cho Đặng Văn Sung, nói về cái sự phiền toái của anh em miền Nam. Thì vì thế có thể là ông ông cho tôi biết đó, là cái sự sự sự có mâu thuẫn có từ đó không, hay là về sau này, mãi đến vấn đề sau khi Nguyễn Khánh mới có vấn đề...bởi nó tách ra, có khi nó tách ngay từ đó rồi?

NVN: Cái cái cái vấn đề mà tách ra từ thời đó là không có nhưng mà có mặc cảm với nhau. Bởi vì rằng là trong tất cả những cái cuộc mà sắp xếp trong cái, trong mọi lãnh vực thì phải nói rõ ràng như vậy, trong mọi lĩnh vực thì những anh em từ cái cấp lãnh đạo cho đến cán bộ thừa hành mà gốc Bắc nó brilliant, nó trội hơn. Thành ra vì vậy đó là mấy anh ấy có, thật sự ra có mặc cảm đấy toa, cái vấn đề đấy, vấn đề mặc cảm đấy.

Xin đọc tiếp phần 2

[Tạp chí nghiên cứu Việt Mỹ](#)